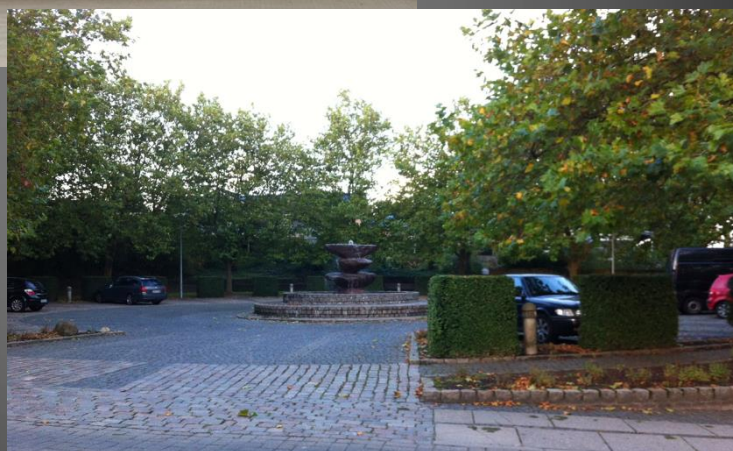

Forskønnelse

af Jelling

Jelling Lokalråd
2015

Forskønnelse af Jelling

En arbejdsgruppe under Jelling Lokalråd har hen over vinteren 2014-2015 beskæftiget sig med temaet Forskønnelse af Jelling.

Vi er opmærksomme på, at en så stor ændring, som den foreslåede i UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013 skal foregå over en årrække.

Men vi er også opmærksomme på, at Jelling – fra byskilte til bymidte, fra indfaldsveje til pladser og torve – ikke indbyder til ophold som den ser ud nu.

På de følgende sider viser vi forslag til forskønnelse af torve, pladser, stier og hjørner samt indfaldsveje.

I forbindelse med iværksættelse af foreslåede foranstaltninger anbefaler vi, at man foranstalter fra bymidten og ud mod indfaldsvejene.

Forslagene er af en sådan art, at de kan iværksættes – uden at gribe forstyrrende ind i UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013.

Ved en prioritering i forbindelse med igangsættelse af arbejdet anbefaler vi at arbejde sig fra midten af byen og ud mod indfaldsvejene.

Det har været vores ide at gøre Jelling attraktiv at besøge – men vi venter på gennemførelsen af de forskellige faser i UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013.

I vores forslag til foranstaltninger arbejder vi med ensartethed i belægning, belysning, beplantning, bænke, idet dette vil skabe ro og genkendelighed ved såvel indfaldsvejene som i selve bybilledet.

Arbejdsgruppen har lavet iagttagelser på byvandring og hentet inspiration fra besøg i andre byer, herunder vores naboby Give.

Gruppen har flittigt kikket i UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013.

Endelig har vi været ivrige brugere af internettets billedgalleri, når vi ledte efter forslag til forskønnelse.

Det har været en inspirerende og interessant arbejds vinter, og vi håber, Vejle Kommune vil tage imod vores idekatalog – og bruge det.

Med venlig hilsen
Arbejdsgruppen Forskønnelse af Jelling
Jelling Lokalråd

Indholdsfortegnelse

Byens Have	side 3
Gorms Torv	side 6
Hjørnet af Fårupvej/Mølvangvej (sydøst)	side 8
Hovkjærstien	side 10
Misligholdt græsareal	side 12
Stationsvej	side 13
 Indfaldsveje i Jelling	
Vejlevej, set fra rundkørslen mod byen	side 17
Mølvangvej, set fra Alfred Frandsens gård tæt på byskiltet	side 18
Herningvej, set fra rundkørslen ind mod bymidten	side 19
Kollegievej, set fra rundkørslen hen mod svinget før kollegiet og fra svinget hen mod kollegiet	side 20
Fårupvej, set fra Jelling Børnegård/byskiltet	side 22
Grangårdvej, fra rundkørslen mod sydvest	side 23

Byens Have
defineret ved området mellem palisaden og plankeværket
ned mod fakta-bygningen og parkeringspladsen v/Runevej

lagttagelse

Det fremgår af UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013, side 36, at Byens Have strækker sig fra Ved Anlægget mod vest til Gorms Torv mod øst. I forbindelse med Etape 1 blev den del af Byens have, som ligger nord for UCJ's bygninger, etableret. Den del, som ligger vest for Stationsvej ligger hen i græs, og

venter sandsynligvis på, at investorer byder ind på randbebyggelsen (UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013, side 36 under navnet "butikker, boliger, erhverv").

Mellem dette område og parkeringspladsen v/FAKTA-bygningen og Runevej står et faldefærdigt plankeværk og nogle spredte træer og buske, som ikke blev fældet i forbindelse med nedrivningen af husene langs den daværende, østlige del af Gormsgade.

Som det fremgår af fotografierne, er plankeværket ikke-vedligeholdt på nogen af siderne, og beplantningen ikke-plejet.

Forslag til Foranstaltninger

Mens vi venter på, at investorer til "butikker, boliger, erhverv" melder sig, kunne det overvejes, om området skulle bruges til noget ganske andet, nemlig et aktivitetsområde for alle aldre. Et sted, med liv og latter!

Det ikke-vedligeholdte plankeværk fjernes og erstattes med et levende hegn/hæk. Beplantningen etableres forskudt (eventuelt med et lavt stakit) og der skal laves en trappe/slisk ned til det nye p-torv ved Runevej (pladsen ved fakta-bygningen). Beplantningen skal både skabe en synlig åbning mod syd, men også danne et læbælte mellem p-torvet ved Runevej og Byens Have.

Et alternativ til det levende hegn kunne være et nyt plankeværk, som skal være af samme slags, som det langs Hovkjærstien.

De to øverste af nedenstående fotos viser pladser i Vejle Kommune, hvor man har brugt det lokale firma PlayAlive til at udforme aktivitetsområder.

Firmaet opbygger legeinstallationer og spil så både udfordringer og krav til færdighed og kompetence til stadighed øges.

Det nederste foto viser, hvorledes en senior fitnesspakke (lav modstand) med 9 redskaber kan opstilles. Færre redskaber ville være en begyndelse.

Give, Vejle
Kommune
(PlayAlive A/S,
Vejle).

Bemærk
læbæltet/hækken.

Volmers Plads, Vejle Kommune
(PlayAlive A/S, Vejle)

En mindre opstilling kan ses og prøves på et rekreativt og aktivt område i Betty Sørensen Parken, Vejle (www.uno.dk)

Beplantning: Plankeværket erstattes med levende hegn (se under ”forslag til foranstaltninger” over billedmaterialet).

Vælges løsningen med nyt plankeværk, skal træer og buske langs det eksisterende plankeværk gennemgå en grundig beskæring – om nødvendigt fjernes.

Hvis denne Byens Have kan blive en hyggelig aktivitetshave, skal der plantes lave hække omkring nogle af aktiviteterne.

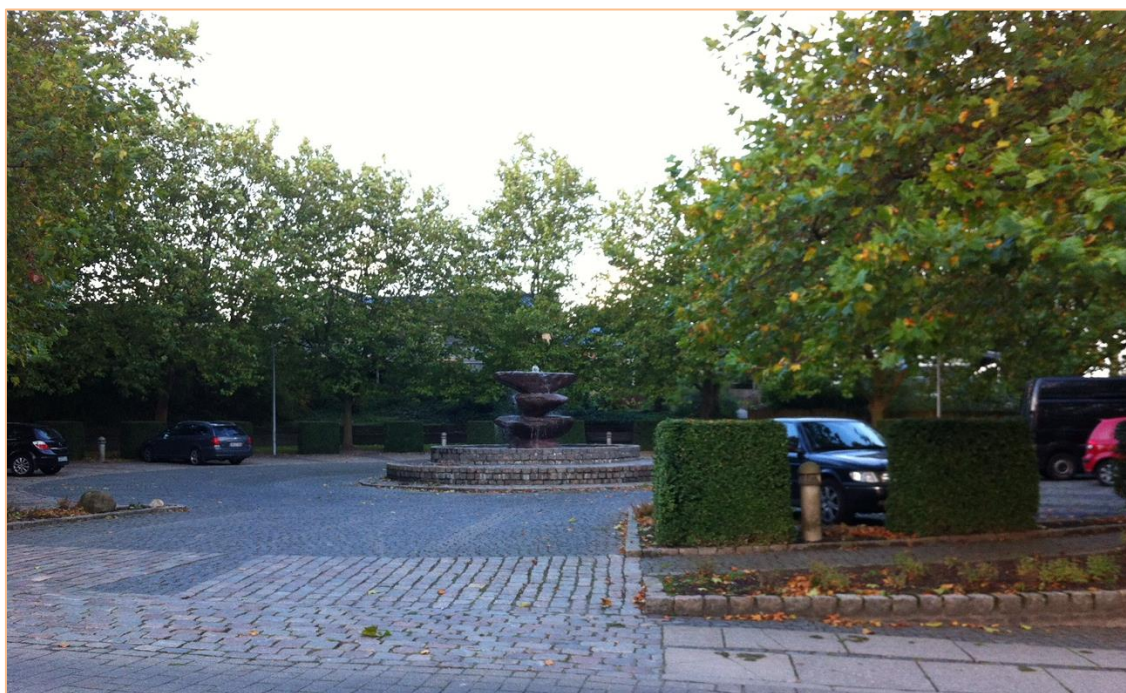
Belægning: Græs.

Ved aktivitetsområderne bør være helstøbt gummi, som kan fås i forskellige farver.

Belysning og Bænke: Som på Gorms Torv, se foto (nederste, venstre hjørne) i UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013, side 27.

Der bør også være flytbare bord-/bænkesæt i området. Disse appellerer til, at besøgende i området finder den for dem ideelle plads – og flytter opholdspladsen dertil for at sidde og nyde udsigt, aktivitet – og madpakken.

Forslag til parkeringspladsen med indkørsel ad Runevej (set fra Runevej op mod Gorms Høj).

Gorms Torv

lagttagelse

Gorms Torv fremtræder som en åben, gold plads og inviterer ikke til ophold.

Forslag til Foranstaltning

Beplantning: Da Gorms Torv hen over årtiderne bruges til forskellige arrangementer, bør beplantningen være flytbar (se foto).

Del af Søndertorv, Vejle

Beplantningen veksler med årtiderne. Blomsterkummerne skal danne flytbare hække.

Eksempel på flytbare plantekasser/blomsterkummer

Belægning: Den eksisterende.

Belysning: Den eksisterende.

Bænke: De eksisterende.

Skulpturer:

Den nuværende erstattes af Vandsten af granit (skabt af den anerkendte billedhugger, Ole Christensen) findes, repareres og anbringes på Gorms Torv. Den blev rejst på Hovkjær Torv i 1990.

Der anbringes en QR-kode ved skulpturen, så

den besøgende kan skanne og læse/høre historien om såvel den, dens tidligere og nuværende plads.

Generelt om udsmykning i form af skulpturer eller andre typer kunstværker/installationer, vil arbejdsgruppen vedrørende Forskønnelse af Jelling fremhæve Give-modellen, hvor kunstnere anvises pladser at udstille på i en given periode, hvor skulpturen er til salg. Er salg ikke mulig, fjernes skulpturen og pladsen er åben for nye udfordringer.

I Jelling har vi lokale kunstnersammenslutninger i Møllefolket og Byens Kunst. Disse kunne være primærkunstnere ved udbud af pladser i midtbyens forskellige rum.

Eksempel på bænke, som er integreret i en grøn beplantning, hvorved de indbyder til ophold.

**Hjørnet af Fårupvej/Mølvangvej (sydøst)
af arbejdsgruppen omtalt som Hans og Birthes Plads
efter de sidste beboere af det nu nedrevne hus.**

lagttagelse

Hjørnegrunden ligger hen i græs og kan, ifølge UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013, side 21, anvendes til ny bolig. Grunden har fortov langs Mølvangvej og ensrettet cykelsti langs Fårupvej.

Belysningen er en høj lysmast.

Mod henholdsvis syd og vest grænser grunden op til parceller, hvor afgrænsningen består af henholdsvis hække og stakit.

Forslag til foranstaltning

Pladsen anlægges i terrasser inspireret af illustrationen nedenfor

Beplantning:

Områder med lav/høj beplantning omfavnende bænke og affaldsspande (som på Gorms Torv). Gerne rododendron eller andre blomstrende stauder, hvor der kan blive plads til sådanne. Blomsterkummer med sommerblomster, genkendelige fra øvrige steder i bybilledet.

Belægning, Belysning og Bænke:

Som på Gorms Torv, se foto (nederste, venstre hjørne) i UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013, side 27.

Skulpturer: Skulpturen »Confiance« (udført af Sonja Ferlov Mancoba) på Gorms Torv flyttes til et strategisk godt sted. Der anbringes en QR-kode ved skulpturen, så den besøgende kan skanne og læse/høre historien om såvel den, som pladsen.

Generelt om udsmykning i form af skulpturer eller andre typer kunstværker/installationer, vil arbejdsgruppen vedrørende Forskønnelse af Jelling fremhæve Give-modellen, hvor kunstnere anvises pladser at udstille på i en given periode, hvor skulpturen er til salg. Er salg ikke mulig, fjernes skulpturen og pladsen er åben for nye udfordringer.

I Jelling har vi lokale kunstnersammenslutninger i Møllefolket og Byens Kunst. Disse kunne være primærkunstnere ved udbud af pladser i midtbyens forskellige rum.

Grunden og beplantningen kan tænkes i terrasser som på denne illustration.

Hovkjærstien langs P-pladsen ved Super-Brugsen

lagttagelser

Bilister til Jelling Midtby, som vælger at bruge P-pladsen på Mølvangvej ved Super-Brugsen samt gående og cyklende, som kommer fra den sydlige og vestlige del af Jelling, bydes velkommen af denne skændsel! Beplantningen på begge sider af stien er misligholdt, på siden langs plankeværket må vegetationen betegnes som ukrudt.

Birketræerne er meget store og dominerende. De kaster hen over et år meget affald i form af blade og pollen samt større og mindre kviste. Dette bliver ikke fjernet fra stien. I det hele taget må det konstateres, at den sti tilsyneladende er ikkeeksisterende i Vejle Kommunes fortegninger over offentlige arealer, som skal vedligeholdes.

Belægningen består af asfalt og fremstår meget, meget slidt og lappet af flere omgange. Visse steder får de gamle træers rødder belægningen til at bule op.

Belysningen består af tre lamper (omk. tre meters høje) med matterede glaskupler. Den er ikke tilstrækkelig.

Forslag til foranstaltninger

Plankeværk i samme stil som dét, der er sat op omkring huset på Bethaniavej, der har have ud mod Den Jyske Sparekasses parkeringsplads – begrundet i sammenhæng og helhed i området hér.

Beplantning: Birketræerne foreslås fældet og erstattet af lindetræer, som vælges til de øvrige, veje, pladser og stier i Jelling Midtby for at skabe en ensartet bymidte. Private lodsejere langs stien må af Vejle Kommune opfordres til at klippe buske og træer ned, så de ikke hænger ud over stien og gør den ufarbar. Stedsegrønt bunddække (gerne blomstrende) langs et nyt plankeværk.

Belægning: Vi anbefaler generelt granitfliser, pigsten og store brosten (nordisk naturmateriale). Men skal dog på stisystemer være opmærksomme på, at de bløde trafikanter skal kunne færdes sikkert i al slags vejr.

Belysning og Bænke: Som på Gorms Torv, se foto (nederste, venstre hjørne) i UDVIKLINGSPLAN FOR JELLING MIDTBY 2013, side 27.

Ribefrisen

Skulpturer: Ingen, men en frise i stil med Ribe-frisen. Eller blot udbyd det nye plankeværk til fri, kunstnerisk, lokal udfoldelse. udført af lokale kunstnere fra Byens Kunst kunne være en festlig velkomst til Jelling Midtby.

Generelt om udsmykning i form af skulpturer eller andre typer kunstværker/installationer, vil arbejdsgruppen vedrørende Forskønnelse af Jelling fremhæve Give-modellen, hvor kunstnere anvises pladser at udstille på i en given periode, hvor skulpturen er til salg. Er salg ikke mulig, fjernes skulpturen og pladsen er åben for nye udfordringer.

I Jelling har vi lokale kunstnersammenslutninger i Møllefolket og Byens Kunst. Disse kunne være primærkunstnere ved udbud af pladser i midtbyens forskellige rum.

Misligholdt græsareal ved krydset Jernbanevej/Skovgade

lagttagelse

Græsarealet samt beplantningen bag autoværnet hvor Jernbanevej munder ud i Skovgade står meget misligholdt hen.

Forslag til Foranstaltninger

Bænke: En meget enkel bæk med ryg, gerne af samme slags som bænke i monumentområdet.

Beplantning: En grøn bagvæg som en slags omkransning.

Forslag: en halvcirkel af bøgepur og et lindetræ (som anbefalet andre steder i byen) i den ene side for at skabe lidt højde.

Bøgepur vil begrænse mængde af belægning og skal kun klippes en gang om året. Det grønne vil både skabe hygge men også afskærme mod autoværnet.

Belægning: Brosten, Fliser, Granit.

Belysning: Eksisterende.

Stationsvej

Stationsvej er den vej, der skal lede bl.a. togrejsende fra stationen til Runecenterets butikscenter, midtbyen og monumentområdet.

På den måde er den at betegne som én af vore indfaldsveje, og burde være en meget vigtig gade i Jellings bymidte.

Hvis banen på strækningen fra før Skovgade til efter Fårupvej bliver underjordisk, kan Stationsvej være med til at binde Jelling sammen nord/syd.

Hvis det sker, at jernbanen bliver underjordisk bør man se på muligheden af at rive den tidligere stationsbygning ned.

Allerede nu bør man regulere skiltningen i byen og specifikt på denne bygning.

lagttagelse:

Stationsvej ser slidt ud, og virker hverken inspirerende eller indbydende.

Der er ingen beplantning, og belysningen er meget uensartet. Belægningen er slidt og kedelig og gaden "hænger ikke sammen".

Forslag til foranstaltninger:

Stationsvej bør gennemgå en gennemgribende renovering med hensyn til belysning, belægning, beplantning og opsætning af bænke.

Der bør tages kontakt til ejere af Runecenteret og Seminariet, for i samarbejde med disse at koordinere de kommunale foranstaltninger vedrørende Stationsvej med de tilstødende arealer.

Belægning:

Vi foreslår granitfliser på fortovene i begge sider, pigsten og store brosten der markerer p-båse,

Asfalt på vejbanen gerne med en farvet markering for cyklister.

Vi foreslår granitfliser på fortovene i begge sider, pigsten og store brosten der markerer p-båse,

Asfalt på vejbanen gerne med en farvet markering for cyklister.

Beplantning:

Der bør plantes en allé af f. eks. lindetræer i hele Stationsvejs længde. Disse træer ville få Stationsvej til at fremstå som en sammenhængende gade, der leder hen imod monumentområdet.

Træerne kunne samtidigt være med til at markere parkeringsbåsene som vist på inspirationsfotoet nedenfor.

Belysning:

Vi ønsker belysning i begge sider som på Gorms Torv opsat i begge sider i hele Stationsvejs længde.

Belysningen er allerede opsat på den side af Stationsvej, hvor Runecenteret ligger.

Opsætning af bænke:

Vi ønsker bænke opsat som dem på Gorms Torv, meget gerne med beplantning omkring så man føler sig "omfavnet" når man sidder på dem.

Skulpturer:

Der vil være gode muligheder for at opsætte skulpturer i den nordlige ende af Stationsvej – evt. i samarbejde med de private grundejere.

Ovenstående fotos er et eksempel på, hvorledes de skulpturelle granitkugler både bruges til afgrænsning, indirekte belysning og enkeltstående – eller parvise – skulpturer.

Indfaldsveje til Jelling

a. Vejlevej, set fra rundkørslen ind mod byen.

Indfaldsveje er vigtige! Ad dem kommer man til byen ude fra det åbne land. Her får man det første indtryk, og her skal man føle sig velkommen. Vi har seks indfaldsveje til Jelling.

- a. Vejlevej fra øst.
- b. Mølvangvej fra vest.
- c. Herningvej fra vest.
- d. Kollegievej fra nord
- e. Fårupvej fra syd.
- f. Grangårdvej fra nordøst.

Af disse seks vil vi fremhæve Vejlevej fra rundkørslen og ind mod byen. Her er der pæne gadelamper, cykelsti i begge sider og ikke mindst en allébeplantning med smukke lindetræer. Indfaldsvejen virker venlig og indbydende. Man kunne lægge et bælte med store brosten (3-5 m?), hvor belysning og allétræer begynder, for at markere, at man nu er kommet til byen.

Vi vil anbefale, at de fem øvrige indfaldsveje bliver etableret i den samme stil. Der bør ses på beplantning, belysning og belægning.

b. Mølvangvej, set fra Alfred Frandsens gård tæt på byskiltet.

Sådan ser der ud nu

Sådan kunne der se ud

Med hensyn til beplantning kunne der plantes lindetræer i hele den nordre side og i den første del af den søndre side. Belysningen begynder først ud for campingpladsen, og den bør begynde samme sted som beplantningen, så meget mere som at netop dette område er befolket af mange tusind mennesker, når Jelling Festival afholdes hvert år.

c. Herningvej, set fra rundkørslen ind mod bymidten.

Sådan ser der ud nu

Sådan kunne
der se ud

Her kunne der plantes allétræer, og der burde anlægges et fortov løbende fra Herningvejs fortovsslutning til fortovsbegyndelsen på Kollegievej, så Jellingborgerne fik en naturlig stiforbindelse mellem de to bydele.
Belysningen fra rundkørslen ad Herningvej er i orden, og med hensyn til belægning kunne der også her lægges et bælte med store brosten, hvor træer og gadebelysning begynder.

- d. Kollegievej, set fra rundkørslen hen mod svinget før kollegiet og fra svinget hen mod kollegiet.

Sådan ser der
ud nu

Sådan
kunne der se ud

Der kunne laves en rund brolagt plads ovenpå højen på rundkørslen, hvor der ind i mellem /permanent kunne anbringes en skulptur af en vis størrelse.

Det samme kunne man gøre på højen på rundkørslen ved Vejlevej.

Sådan ser der ud
nu

Sådan
kunne der se ud

Det før omtalte fortov fra Herningvej bør fortsætte til fortovsbegyndelsen på Kollegievej. Gadebelysningen følger med hele vejen rundt om hjørnet til ud for Kollegiet. I begge sider af vejen plantes der lindetræer. Belægningen kunne også her bestå af et bælte med store brosten.

e. Fårupvej, set fra Jelling Børnegård/byskiltet

Sådan ser der ud

Sådan
kunne der se ud

Der er fin gadebelysning fra Jelling Børnegård og ind i byen. Der mangler allétræer og et bælte med store brosten, hvor belysningen og beplantningen begynder.

f. Grangårdvej, fra rundkørslen mod sydvest.

Sådan ser der ud

Sådan
kunne der se ud.

Her mangler der både gadebelysning, mange træer i begge sider af vejen og et bælte af store brosten ved allétræernes begyndelse.

Arbejdsgruppen Forskønnelse af Jelling
under Jelling Lokalråd
Emily Bergstrøm
Bent Jørgensen
Bente Breinholt
Betty Friis Nielsen

